

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ
12/9/2025

ΘΕΜΑ Α1. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

α. «Προσωρινή Κυβέρνησις της Κρήτης» (1905)

Μετά την κήρυξη της Επανάστασης την 10^η Μαρτίου 1905 οργανώθηκε «Προσωρινή Κυβέρνησις της Κρήτης» στο Θέρισο, με πρόεδρο τον Ελ. Βενιζέλο και υπουργούς τους Κ. Φούμη και Κ. Μάνο. Η κυβέρνηση προέβη στην έκδοση γραμματίων για εσωτερικό πατριωτικό δάνειο 100.000 δραχμών, οργάνωσε υπηρεσίες οικονομικών, συγκοινωνιών και διοίκησης, τύπωσε γραμματόσημα και εξέδιδε την εφημερίδα, «Το Θέρισο».

β. Ορεινοί

Μία από τις δύο μεγάλες παρατάξεις που συγκροτήθηκαν στην **εθνοσυνέλευση του 1862-64, μετά τις εκλογές του Νοεμβρίου του 1862**. Απαρτίστηκαν από διάφορες ομάδες υπό τον Δ. Γρίβα και τον Κ. Κανάρη, με κοινό στόχο την αντίσταση στην πολιτική των πεδινών. Βρήκαν υποστηρικτές μεταξύ των μικροκαλλιεργητών, των κτηνοτρόφων, των εμπόρων και των πλοιοκτητών.

γ. ΟΥΛΕΝ

Αμερικανική εταιρεία, η οποία ανέλαβε το 1925 τη λύση του ζητήματος της υδροδότησης της Αθήνας με την κατασκευή του φράγματος και της τεχνητής λίμνης του Μαραθώνα. *Το πολεοδομικό συγκρότημα της Αθήνας είχε ξεπεράσει, με την έλευση των προσφύγων, το 1.000.000 κατοίκους και φυσικά δεν μπορούσε πλέον να υδρεύεται με το χρονολογούμενο από τους ρωμαϊκούς χρόνους Αδριάνειο Υδραγωγείο.*

ΘΕΜΑ Α2.

α. Σωστό , β. Σωστό , γ. Λάθος, δ. Σωστό, ε. Λάθος

ΘΕΜΑ Β1 Ποιοι παράγοντες επηρέασαν την πύκνωση του οδικού δικτύου στο τέλος του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ού ;

Η πύκνωση του οδικού δικτύου πέρασε στην πρώτη θέση των εθνικών και τοπικών προτεραιοτήτων προς το τέλος του 19ου αιώνα και τις αρχές του 20ού. Η οικονομική ανάπτυξη, οι πιο γρήγοροι ρυθμοί αστικοποίησης, η δημιουργία των κεντρικών σιδηροδρομικών αξόνων και η ανάπτυξη του εσωτερικού εμπορίου ήταν παράγοντες που προώθησαν την κατασκευή οδικού δικτύου. Στους ανασταλτικούς παράγοντες θα πρέπει να συμπεριλάβουμε το μεγάλο κόστος της κατασκευής δρόμων σε ορεινά εδάφη αλλά και τον «ανταγωνισμό» των θαλάσσιων συγκοινωνιών που κυριαρχούσαν στις μεταφορές κοντά στα παράλια, δηλαδή σε πολύ μεγάλο τμήμα της χώρας. (σελίδα 32)

ΘΕΜΑ Β2 Ποια ήταν η συμβολή των μικρασιατών προσφύγων του 1922 στην ανάπτυξη του πολιτισμού της χώρας;

Οι πρόσφυγες είχαν ζήσει σε τόπους με πολιτιστική παράδοση πολλών αιώνων, την οποία μετέφεραν στη νέα τους πατρίδα. Η μουσική που έφεραν μαζί τους επηρέασε τον τρόπο έκφρασης των λαϊκών στρωμάτων και αναδείχθηκε σε λαϊκή μουσική της πόλης (ρεμπέτικα). Πρόσφυγες οργανοπαίχτες και τραγουδιστές κυριάρχησαν στη λαϊκή μουσική σκηνή μέχρι το 1940. Οι πρόσφυγες έκαναν αισθητή την παρουσία τους και στον πνευματικό χώρο. Οι λογοτέχνες Γ. Σεφέρης, Η. Βενέζης, Κ. Πολίτης, Γ. Θεοτοκάς, Σ. Δούκας, ο ζωγράφος και συγγραφέας Φ. Κόντογλου και ο μουσικός Μ. Καλομοίρης είναι μερικοί από τους πολλούς Μικρασιάτες που διέπρεψαν στα γράμματα και τις τέχνες, πλούτισαν τη νέα ελληνική γλώσσα και συνέβαλαν στην εξέλιξή της. Γενικότερα, σημαντική υπήρξε η προσφορά των προσφύγων στη διαμόρφωση της σημερινής ελληνικής ταυτότητας. (σελίδα 169)

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1.

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται, να αναφερθείτε στη διοίκηση της Τραπεζούντας από τον μητροπολίτη Χρύσανθο κατά την περίοδο 1916-1918.

Μονάδες 25

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Λίγες μέρες πριν από τη ρωσική κατοχή της πόλης, τον Απρίλιο του 1916, έγινε η παράδοση της Τραπεζούντας από τον Τούρκο Βαλή Μεχμέτ Τζεμάλ Αζμή μπέη στο μητροπολίτη Χρύσανθο, ο οποίος λόγω της συνετής πολιτικής του απέναντι στους μουσουλμάνους της περιοχής, έγινε δεκτός, από τους Ρώσους αλλά και από τους προξενικούς εκπροσώπους των άλλων κρατών, ως ηγέτης στην ευαίσθητη περιοχή, όπου ήταν ακόμη νωπές στους κατοίκους οι μνήμες από τις σφαγές και τις εχθροπραξίες. Η δίχρονη προεδρία του Χρύσανθου ήταν ένα αληθινό διάλειμμα δημοκρατίας και αρμονικής συμβίωσης χριστιανών και μουσουλμάνων. Το Φεβρουάριο του 1918 η κατάσταση είχε αλλάξει ριζικά, όταν ύστερα από την επικράτηση των μπολσεβίκων το 1917, ο ρωσικός στρατός εγκατέλειψε την Τραπεζούντα και η περιοχή ξαναπέρασε στην κατοχή των Νεοτούρκων. (σχολικό βιβλίο)

Από τις πηγές θα αξιοποιηθούν για τη σύνθεση τα εξής:

ΚΕΙΜΕΝΟ Α. Η πληροφορία για την αναγνώριση του ελληνικού ποντιακού παράγοντα και από την πλευρά των Τούρκων και από την πλευρά των Ρώσων, καθώς και από τις δυνάμεις της Αντάντ. Οι πληροφορίες για την παράδοση της Τραπεζούντας σε ελληνομουσουλμανικό τοπικό συμβούλιο και στον μητροπολίτη Τραπεζούντας Χρύσανθο Φιλιππίδη, καθώς και η πληροφορία για τη διάρκεια και τη μορφή της διακυβέρνησης.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β. Οι πληροφορίες για την κατάληψη της Τραπεζούντας από τους Ρώσους και η πληροφορία για την εμπιστοσύνη τους στον Χρύσανθο.

ΘΕΜΑ Δ1.

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται,

α. να αναφερθείτε στους στόχους του προγράμματος του τρικουπικού κόμματος. (μονάδες 15)

β. Ποιες προσπάθειες έγιναν για την υλοποίηση του προγράμματος αυτού; (μονάδες 10)

Μονάδες 25

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

α) Το τρικουπικό κόμμα ήδη από το 1875 παρουσίασε ένα συστηματικό πρόγραμμα εκσυγχρονισμού της χώρας, αρκετά κοντά στις αντιλήψεις του Κουμουνδούρου, το οποίο προέβλεπε:

- συγκρότηση κράτους δικαίου,
- εξορθολογισμό της διοίκησης, κυρίως με τον καθορισμό των προσόντων των δημοσίων υπαλλήλων, ώστε να περιοριστεί η ευνοιοκρατία,
- ανάπτυξη της οικονομίας και κυρίως ενίσχυση της γεωργίας,
- βελτίωση της άμυνας και της υποδομής, κατά κύριο λόγο του συγκοινωνιακού δικτύου της χώρας. (σχολικό βιβλίο σελ. 80)

Από τις πηγές θα αξιοποιηθούν για τη σύνθεση τα εξής:

ΚΕΙΜΕΝΟ Α. Η πληροφορία για την εκβιομηχάνιση, τα δημόσια έργα και τον εκσυγχρονισμό στρατού και ναυτικού

ΚΕΙΜΕΝΟ Β. Οι πληροφορίες για την υπακοή στο σύνταγμα, τους νόμους, την ελεύθερη βούληση των πολιτών και τον σεβασμό των κοινοβουλευτικών θεσμών (θα συνδεθούν με το κράτος δικαίου). Οι πληροφορίες για την επιδίωξη του εκσυγχρονισμού και της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, σε συνδυασμό με την οργάνωση και την ενίσχυση του στρατού και του στόλου και τη διαφύλαξη της ειρήνης μέχρι να καταστεί η Ελλάδα ισχυρή και ικανή να διεκδικήσει οποιαδήποτε επέκταση των εδαφικών ορίων της.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ. Οι πληροφορίες για την εξέταση των προσόντων των υποψήφιων για διορισμό ή προαγωγή δημοσίων υπαλλήλων (θα συνδεθούν με τον εξορθολογισμό της διοίκησης)

β) Για την υλοποίηση αυτού του προγράμματος έγιναν οι εξής προσπάθειες:

1. οργανωτικές μεταβολές και βελτίωση των οικονομικών του κράτους, με την αύξηση των φόρων και τη σύναψη δανείων και
2. παροχή κινήτρων στην ιδιωτική πρωτοβουλία για επενδύσεις.

Οι τρικουπικοί ακολούθησαν με συνέπεια αυτό το πρόγραμμα, το οποίο όμως είχε ως αποτέλεσμα την εξάντληση των φορολογουμένων και την υπερβολική επιβάρυνση του προϋπολογισμού. Το 1893 το κράτος κήρυξε πτώχευση. (σχολικό βιβλίο σελ. 80)

Από τις πηγές θα αξιοποιηθούν για τη σύνθεση τα εξής:

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ. Οι πληροφορίες από τη δεύτερη παράγραφο (οργανωτικές αλλαγές σε στρατιωτικό και διοικητικό τομέα, αύξηση υφιστάμενων και εισαγωγή νέων φόρων, κίνητρα για άμεσες επενδύσεις σε ιδιωτικά επενδυτικά σχέδια).